

Parade der Nederlandse leghornkrielen

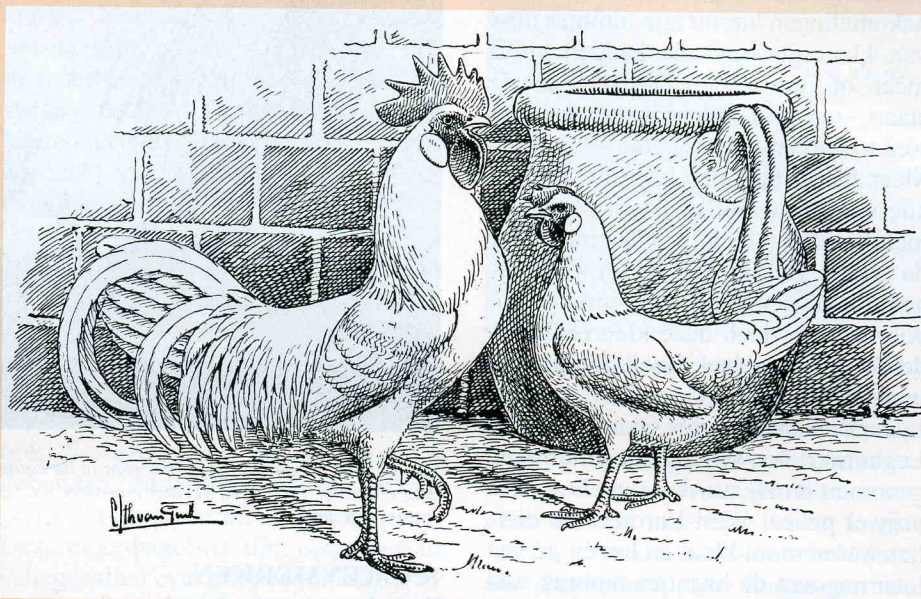
Toen de Nederlandse Leghornkrielen werden gecreëerd heeft het lang geduurd eer zij typische miniaturen van hun grote naamgenoten waren. Tot dat moment heeft het deze dwergen dan ook aan belangstelling ontbroken. Dit was overigens geen wonder, want de naam alleen maakt niet het ras. Hiervoor komt veel meer kijken. De rasvorm is de minste vereiste om de naam aan een ras te geven.

Men heeft destijds dan ook om het type te kunnen vastleggen gebruik moeten maken van grote Leghorns om dit ras te kunnen creëren en hierdoor is men er inderdaad in geslaagd om krielen te brengen, die men op het eerste gezicht direct herkent als Leghornkrielen.

Dat het met de verbreiding van de diverse kleurslagen niet zo voorspoedig is gegaan blijkt heden ten dage nog, want welke kleurslagen in de Nederlandse Leghornkrielen zien we met de regelmaat van de klok in de kooien?

Grote populariteit hebben bijvoorbeeld de zwarte verworven en naast deze kleurslag zien we uiteraard ook nog weleens blauwe en witte dieren, die het in type niet tegen de zwarte afleggen, doch dikwijls tobben we met moeilijkheden in de kleur.

Patrijs Leghornkrielen lijden helaas ook maar een pover bestaan. De kleur-

Een paartje witte Leghorn krielen, getekend door wijlen de heer C.S.Th. van Gink.

slag wit heeft wat de populariteit betreft ook wel eens betere tijden gekend. In de overige variëteiten worden ook geen grote aantallen geshowd. De eerste pogingen om Leghornkrielen te maken dateren reeds van zo'n eeuw geleden.

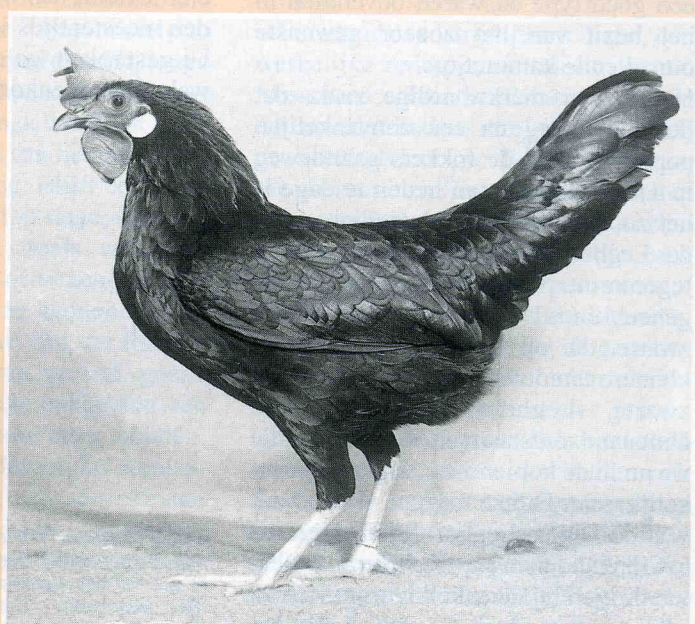
Die werden toen ondernomen door een zekere Mr. Jones, een Engelse krielhoenderliefhebber, die probeerde om buff Leghornkrielen te fokken en daarin ook ten dele slaagde. Van zijn stam bleef evenwel niets over, zodat men

wel mag aannemen, dat hij zijn doel uiteindelijk niet wist te bereiken. Nu had deze man ook moeilijk een zwaarder fokprobleem ter hand kunnen nemen dan juist Leghornkrielen in de kleurslag buff, want geschikt fokmateriaal om een dergelijke variëteit te maken was vrijwel niet beschikbaar. Dit wordt nog eens bevestigd door het feit, dat we vandaag de dag slechts zeer zelden een diertje in deze kleurslag zien.

In Duitsland zijn ze wel, weliswaar

Een zwart Leghorn krielhaantje van zeer goede kwaliteit. Mooi van type, juiste kleur en prachtige staartontwikkeling. In de kam hadden we graag een tand meer gezien.

Dit zwarte Leghorn krielhennetje gooide enige jaren geleden hoge ogen op onze grote op onze Nederlandse tentoonstellingen. Dit was niet zo'n wonder, want er was niet veel op aan te merken.

niet denderend van kwaliteit, maar ook slechts sinds kort aldaar erkend. Voor de fok van buff Leghornkrielen heeft men de thans vrijwel uitgestorven Nankingkrielen gebruikt, doch de nakomelingen hieruit zijn nimmer juist van kleur geweest. Ze hadden altijd meer of min zwarte aanslag in de staart, een fout, die vrijwel niet was weg te fokken.

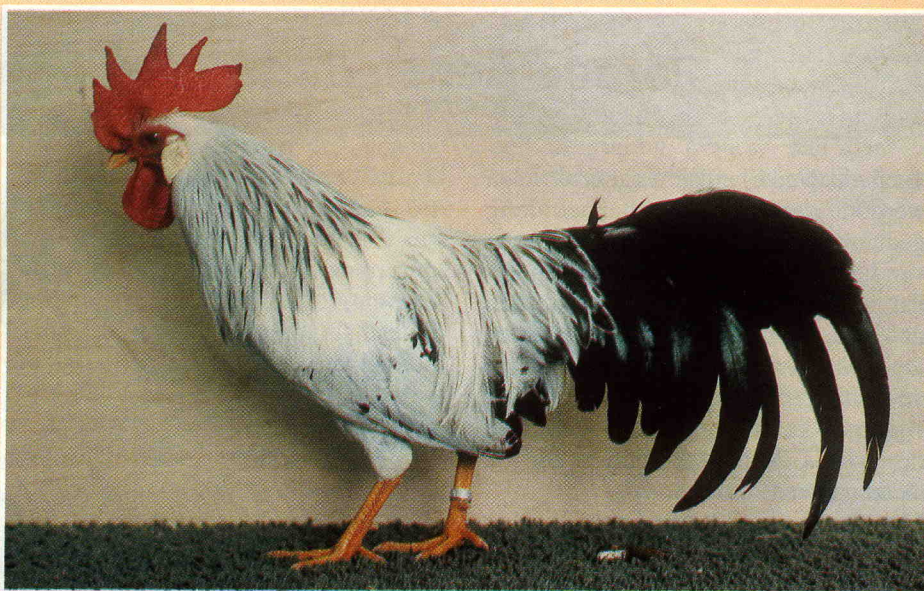
Meer succes had men later met de creatie van de zwarte variëteit, zowel als met de witte. Niet alleen had men voor de creatie van die krielen en kleurslagen meer geeigend krielenmateriaal voorhanden, doch deze kleuren leverden ook niet zoveel moeilijkheden op in de fokkerij.

In eerste instantie zijn vooral de witte Leghornkrielen vrij algemeen ter hand genomen en zij werden uitgebracht in vrijwel geheel West-Europa. De diertjes waren mooi klein en het enige wat toen nog aan de haantjes ontbrak was een mooie, volle staartbevedering, de sikkels waren vrij kort en te weinig gebogen.

Hier te lande was het wijlen de heer Hoogendijk te Vlaardingen, die na met succes de zwarte Hollandse Witkuifkrielen te hebben gebracht, ook de creatie van de witte Leghornkrielen ter hand nam en waarin hij in enkele jaren heel wat bereikte.

Hij moet voor zijn schepping in hoofdzaak grote witte Leghorns en witte Oud Engelse Vechtkrielen hebben gebruikt. De hennetjes vertoonden direct al, althans voor het merendeel een goed type en waren bovendien in het bezit van het zo zeer gewenste omvallende kammetje.

Het is een merkwaardige zaak, dat deze kleurslag na een aanvankelijke populariteit bij de fokkers gaandeweg in aantal terugliep en heden te dage is het zo, dat men witte exemplaren van de Leghornkrielen nog maar weinig tegenkomt. De witte kleurslag is geheel en al overvleugeld door de zwarte, die op vrijwel geen grote of kleinere tentoonstelling ontbreken. De zwarte Leghornkrielen zijn in Duitsland ontstaan en de dieren, die we nu in de kooien zien, zijn oorspronkelijk van Duitse origine. Weliswaar was de Duitse Leghornkriel enigszins afwijkend van type, doch dit manifesteerde zich bij de enkelkleurige vrijwel niet, waardoor de Duitse Leghornkrielen zonder bezwaar als Nederlandse gepresenteerd konden worden.

Hoogst zelden zien we Leghornkrielen in de columbia kleurslag. Dit is een kleurslag die nog niet zo heel lang erkend is. Toch toont het dier meerdere zeer goede kenmerken. Weliswaar zou de halstekening nog wat zwaarder kunnen.

RASKENMERKEN.

Wat de raskenmerken betreft vormen de kopversierselen een zeer belangrijk onderdeel, daar zij mede het rasstempel op het geheel drukken. Zij dienen voldoende ontwikkeld te zijn, daar anders het Leghorn-cachet ontbreekt. Bij de haantjes moet de kam stevig rechtop staan en van achteren enigszins de buiging van de nek volgen, terwijl de hen een vlot, naar een kant vallend kammetje, zonder valse vouw, moet vertonen.

De oren zijn langwerpige van vorm en wit van kleur zonder het minste rood. Bij jonge dieren wil het nog weleens voorkomen, dat de oren neigen naar de cremekleur, iets wat bij het ouder worden meestentijds verdwijnt.

Uitgesproken gele oren, die we nog wel eens tegenkomen, kunnen natuur-

lijk niet getolereerd worden. De kinlellen van voldoende lengte hangen zonder vouwen of rimpels af. Punten, waarop bij de Leghornkrielen alle acht geslagen moet worden zijn naast de beenlengte de beenkleur. Zowel te lange als te korte poten schaden de totaalindruk.

We willen nadrukkelijk stellen, dat te korte poten nog erger zijn dan iets te lange, want dieren met dit euvel maken een plompe indruk zonder enige elegance. Een diepgele kleur van de benen is bij alle variëteiten van dit ras gewenst, doch nog niet zo heel gemakkelijk te bereiken. Bij de witte krielen van dit ras is de gele kleur der benen niet zo gemakkelijk te combineren met de hagelwitte kleur van het gevederte. Dieren van deze kleurslag, die mooie gele benen laten zien, zullen

Patrijs Leghorn krielen zijn er niet zoveel. Toch is het wel een kleurslag die imponeert. Deze haan wist meerdere malen te winnen op onze shows. Helaas toont de rug op deze foto iets lang.

vrijwel altijd een romig gele kleur in het gevederte vertonen. Deze roomkleur komt vrijwel altijd voor bij jonge dieren, doch heldert meestal op bij het ouder worden.

Echter dan gaat ook de beenkleur aan intensiteit verliezen, meestal een gevolg van het regelmatig en straf leggen. Bij de zwarte is het verkrijgen van een zuiver geel been, vooral bij de hennetjes, een onderdeel dat veel moeite kost.

We komen hierop later nog terug. De vleugels dienen goed aangetrokken gedragen te worden, iets waaraan de haantjes nog wel eens mank gaan. Verdwerfde hoenders hebben over het algemeen de neiging om wat lange vleugels te vertonen en dit is zeer zeker het geval bij de Leghornkrielen. Vaak komt het voor, dat de punten van de vleugels voorbij het lichaam steken, ook weer een mankement dat aan het geheel veel afbreuk doet. De staart wordt enigszins gespreid gedragen.

Naast de zwarte en de witte zien we ook nog wel eens blauwe Leghornkrielen, die echter zelden juist van kleur zijn. Ze zijn meestentijds of muisgrijs van kleur of te donker. Het juiste duivenblauw wordt slechts zelden gezien.

Ook deze kleurslag heeft pootkleur-mankementen, vooral de hennen. De patrijs Leghornkrielen bestaan reeds gedurende vele jaren, doch hebben nimmer veel liefhebbers weten te boeien. Buiten deze kleurslagen zijn er ook

nog andere, zoals buff, zwartbont en zilverpatrijs, doch hiervan zien we nooit veel dieren. Voorlopig zullen de zwarte, welke in type en algemeen voorkomen een voorsprong op de andere kleurslagen hebben, wel de belangrijkste variëteit blijven en ook de meeste kans hebben op een blijvend succes, daar ze meer dan de andere kleurslagen de gelegenheid bieden alle aandacht aan type en kopversierselen te geven.

DIVERSE KLEURSLAGEN EN HUN KENMERKEN.

Zoals we reeds eerder in deze bijdrage vermeld hebben, hebben de Leghornkrielen moeilijkheden, die bij alle kleurslagen gelijk zijn. Doch er zijn er ook, die speciaal aan de kleurslag zijn gebonden. Moeilijkheden, die overal gelijk lopen is de kleur van de oren. Deze moet hagelwit zijn, maar gaat in vele gevallen over naar een lichtgeel of hardgeel. Als het laatste het geval is, dan is er sprake van een lelijke fout, doch als de oren lichtgeel zijn, dan is de zaak niet hopeloos en bij het ouder worden van de dieren zal de kleur meestentijds wel verbeteren. Bij het samenstellen van de foktomen is het zaak geen dieren met uitgesproken gele oorkleur in de toom op te nemen. Om bij de kop te blijven willen we ook nog op een andere onaangename zaak wijzen. Bij hennetjes moet namelijk het kammetje vlot naar een kant vallen, zonder dat er een "slag" in de kam zit, d.w.z. dat deze eerst naar de ene en dan naar de andere kant valt.

Voor een dergelijke fout zal zeker een keurmeester op een tentoonstelling bestraffend moeten optreden. Bij jonge dieren wil dikwijls het kammetje niet direct vallen, doch vaak wordt dit beter bij het ouder worden van het dier of bij de aanvang van de leg. Blijft echter de kam bij een hen recht op staan, dan ontbreekt aan de kop, zoals we reeds schreven, het Leghorn-cachet. Naar onze mening zijn deze hennen minder geschikt om hennen van te fokken. Daarentegen kan men er wel goede hanen van verwachten, aangezien een haan een staande kam moet hebben. Hanen gefokt uit dergelijke hennen hebben meestentijds een zeer stevige kam op een goede basis. De andere moeilijkheden zijn per kleurslag verschillend.

WIT

De witte Leghornkrielen van de Nederlandse Standaard hebben wel

eens veel meer in de belangstelling gestaan. We kunnen ons nog heel goed herinneren, dat toen we de eerste stappen in de pluimveewereld zetten er zelfs op kleinere tentoonstellingen aardige klassen van deze kleur te zien waren. Ook de kwaliteit mocht er in die dagen best zijn. Langzamerhand zijn echter de witte Leghornkrielen teruggedrongen en hebben plaatsgemaakt voor de kleurslag zwart, die men vroeger even weinig zal als nu de witte.

Wat de reden van deze teruggelopen populariteit is, is moeilijk aan te geven. Men kan niet zeggen, dat deze kleurslag het slachtoffer is geworden van de gemakzucht van de fokkers. Witte dieren moeten namelijk voor de show gewassen worden. Dit kan echter zeer zeker de reden niet zijn, want we zien nog altijd grote klassen Wyandottekrielen in de kleurslagen wit en columbia, ook dieren, die "onder de douche" moeten als ze naar een schoonheidswedstrijd gaan. Neen, een werkelijke reden is niet aan te geven. Misschien echter heeft het gezeten in de moeilijkheden, die toch nog bij deze enkelkleurige dieren opduiken. We betwijfelen het, omdat dezelfde fouten kunnen kleven aan andere witte geelbenige hoenders, die echter nog wel volop in de schijnwerpers staan. Bij het fokken van de witte kleurslag lette men er vooral op, dat de gele tinten het gevederte van de hanen vermeden wordt, daar deze fout niet gemakkelijk weg te fokken is. Fokt men toch van dergelijke hanen, dan zullen ook de hennen in het nakomelingschap meer of minder behept zijn met deze gele kleur. De dieren moeten derhalve krijt wit van kleur zijn. Beide geslachten zijn heel goed uit een toom te fokken. Men houde de dieren bij het doorruien en vlak daarna uit de brandende zonnestralen. Voor alle zekerheid ver-

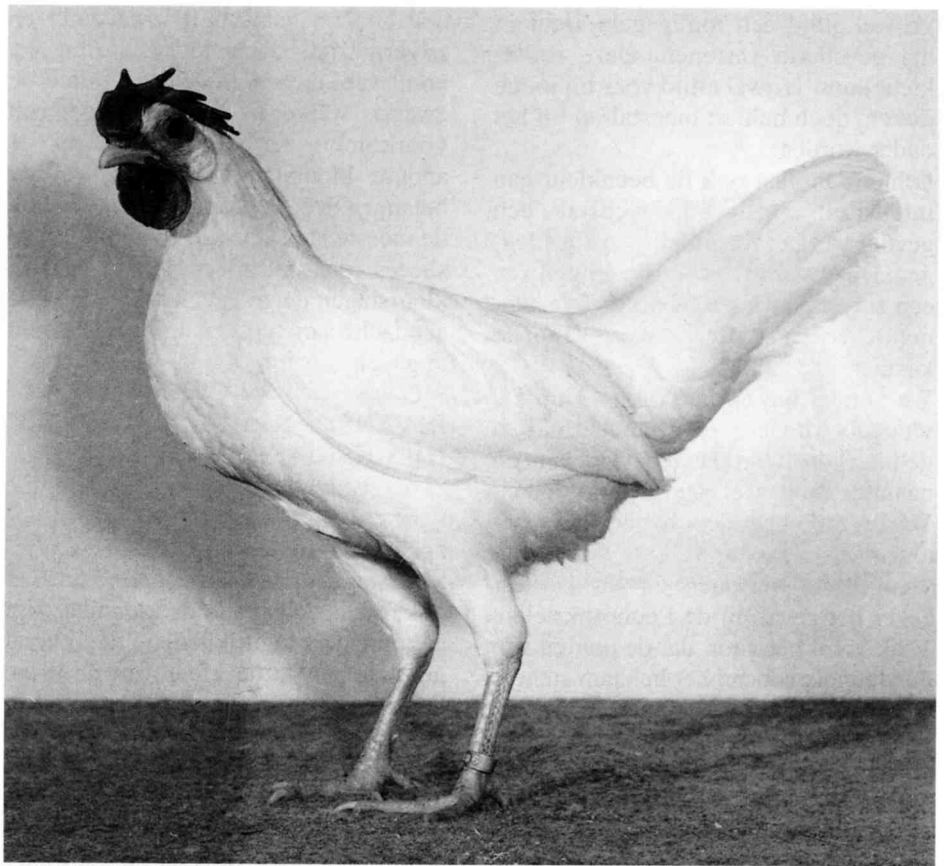
mijde men ook de voeding van mais voor en tijdens de rui. Aan de beide laatste adviezen moet men echter niet teveel waarde hechten, aangezien het optreden van creme of geel in het gevederte een zaak van erfelijke aanleg is. Zon en mais kunnen, althans naar onze mening, deze zaak wel wat verergeren.

Voor zover we een enkele keer witte Leghornkrielen zien valt het ons op, dat vaak de hanen een slechte kamformatie hebben. Het gebeurt maar al te dikwijls, dat er een of twee tanden in de kam ontbreken. Dit ontsiert dan prompt de kop. Niet alleen in ons land komt dit euvel voor, ook in Duitsland is het ons nogal eens opgevallen. Alhoewel witte Leghornkrielen enkelkleurige vogels zijn kan toch de combinatie van kleuren zeer fraai zijn. We bedoelen dan de rode kam, kop en lellen, het witte gevederte en de diepgele poten en snavel. Op dit laatste komt het echter aan. Jonge witte dieren hebben meestentijds wel de juiste pootkleur, doch deze zal na het aanvangen van de leg gauw wat lichter van kleur worden. Naast het iets lichter worden van de beenkleur is er echter ook het voordeel, dat de romig witte kleur van het jeugdkleed verdwijnt. Een verstandige keurmeester zal bovendien begrijpen, dat een oude hen, die volop gelegd kan hebben, niet meer die intensieve beenkleur kan hebben. Het is een overbekende zaak, dat een dier er bij het ouder worden niet fraaier op wordt.

ZWART.

Men is gauw geneigd te denken, dat een zwarte kip gemakkelijk te fokken is. Er zijn echter moeilijkheden, want het verkrijgen van helder gele benen onder een zwarte kip valt nog niet zo mee. Vooral komt deze moeilijkheid bij de hennen om de hoek kijken; een haan met fraai oranje-gele benen is nu niet zo'n bijzonderheid. Veel hennen tobben echter met zwarte aanslag op de poten, ja soms met groenachtige poten.

Alhoewel het heel goed mogelijk is om goede hanen en hennen uit een foktoom te halen kan het geen kwaad om een aparte hanen- en een afzonderlijke hennenfoktoom samen te stellen. Voor de fok van goede hanen neemt men dan een haan, die een standaardmatige been- en snavelkleur bezit, fraai groenglanzend van kleur is en buitendien in het type alle kenmerken van de Leghorn laat zien. Aan zo'n haan moet

Deze hen, alhoewel ietsje hoog van stelling, mocht er voor de kleurslag wit best zijn. Vooral het uitgesproken Leghorn kopje imponeert.

men hennen paren, die tot in het dons diep zwart zijn en uiteraard verder ook weer de kenmerken van het ras laten zien. Een fraaie pootkleur bij de hennen zou voor de fok van goede hanen wel zijn aan te bevelen, doch een gebiedende eis is het zeker niet, omdat hanen, die uit zo'n paring geboren worden toch allemaal de juiste pootkleur zullen bezitten. Zonder bezwaar kan men dus in de hanenfoktoom een hen zetten met kleurmankementen in de poten, mits zij echter in de andere onderdelen aan de eisen voldoet.

Bij het samenstellen van de hennenfoktoom kiest men een haan, die oranje-gele benen heeft. Grijs in het onderdons of wit in de staartwortel of in de pennen is voor dit doel ook een toekomstige zaak. Uiteraard moet zo'n dier in de overige kenmerken wel "up-to-date" zijn. De hennen in deze foktoom behoeven niet glanzend van kleur te zijn, want als men bij beide geslachten een groenglanzend zwarte kleur heeft, kan dit rode veren in de hals of op andere plaatsen tot gevolg hebben. Het fokken met twee tomen is niet noodzakelijk, want er zijn fokkers, die met een foktoom bevredigende resultaten bereiken, maar zij zullen hierbij de eisen van gele poten en een donker onderdons maar met moeite

onder de knie krijgen. Voor fokkers, die geen plaats hebben voor twee foktomen is er ook nog de mogelijkheid om bij hennen gedurende enige weken een uitgesproken hanenfokhaan en later gedurende een tijd een hennenfokhaan te plaatsen.

Wanneer men bij het verwisselen van de hanen de eieren gedurende veertien dagen niet verzamelt, kan men er verzekerd van zijn, dat de zaak niet door elkaar loopt. Weliswaar zal het aantal dieren hieruit geboren, dat aan de eisen van tentoonstellingshaan of hen voldoet, niet zo hoog zijn als uit uitgesproken samengestelde foktomen, doch men heeft toch een gerede kans voldoende standaardmatige dieren te krijgen.

Het bovenstaande kan dus een oplossing zijn om van aangeslagen benen af te komen met behoud van de gewenste groenglanzende zwarte kleur bij beide geslachten.

BLAUW

Niet zo veelvuldig zien we de blauwe Leghornkrielen. Kleurmankementen in het gevederte kunnen hiervan de oorzaak zijn, want het is een zeer bekend feit, dat blauwe hoenders niet gemakkelijk te fokken zijn. Op de

wijze hoe men het beste goede blauwe tentoonstellingshoenders kan fokken willen we nu niet ingaan, aangezien we deze materie in de afgelopen jaren reeds meerdere malen hebben behandeld. De moeilijkheden en de wijze van fokken liggen bij ieder blauw ras hetzelfde. Ook bij deze kleurslag kunnen verkeerde beenkleuren optreden, zoals aangeslagen poten en groene beenkleur. Omdat goed blauw gefokt wordt met behulp van de zwarte kleurslag kunnen de regels, die wij gaven bij de kleurslag zwart ook hier zeer goed dienen. Roest, vooral in de halzen en in het zadelbehang van de hanen, is een zeer hatelijke zaak en we adviseren noch van hennen noch van hanen met roest in het gevederte te fokken. Om het roest kwijt te raken kan het inbrengen van een witte Leghornkriel, liefst een hen, uitkomst brengen. We raden aan liever geen haan te gebruiken, daar veel witte hanen niet geheel wit zijn en het cremekleurige gevederte van witte hanen, evenals het roest berusten in feite op dezelfde factor.

PATRIJS.

Patrijs Leghorn krielen hebben nooit een zekere populariteit weten te halen. Wanneer we ze zien, dan zijn meestentijds de hanen het beste van kwaliteit, alhoewel in geen kleurslag van dit ras meer cremekleurige oren voorkomen. De hennen tobben al met dezelfde moeilijkheden als onze patrijs Hollandse krielen, dat van een pepering weinig sprake is en klontering gaat optreden. Om goede hennen en hanen te fokken adviseren we bij deze kleurslag gebruik te maken van afzonderlijke hanen- en hennenfoktomen. Voor de hennenfok kieze men hennen, die wat de tekening van het patrijs betreft zoveel mogelijk aan de standaard beantwoorden. Aan dergelijke hennen wordt dan een haan gepaard met enige rode tekening in de borst. De borst moet overigens volgens de standaard zwart zijn. Voor de fok van goede hanen neme men een standaardmatige haan, die gepaard wordt aan hennen, die veel te donker zijn, d.w.z.

vrijwel geen pepering in de rug laten zien, dus aldaar, "geklonterd" zijn, de zogenoemde "roetruigen".

Zoals men weet wordt bij de hanen fraai oranje-goudgeel in hals en zadelbehang geeist, het zadelbehang moet vooral fraai harmoniëren met het halsbehang. Op deze plaatsen dient het dier krachtig getekend te zijn. De hennen moeten de fijne pepering laten zien en iedere zweem van rood op de vleugels moet ontbreken. De zilverpatrijs Leghornkriel zien we slechts hoogst zelden en wanneer we deze zien merkt men, dat met dezelfde moeilijkheden als bij patrijs wordt getobd. Om uit deze moeilijkheden te komen gelden ook weer vrijwel dezelfde regels als hierboven omschreven, d.w.z. als hennenfokhaan neme men een haan met enige witte tekening in de borst, terwijl de hanenfokken ook weer een dier mag zijn met veel zwart in de rug. Er zijn in dit ras nog meer patrijsvarianten erkend, zoals geelpatrijs, roodgeschouderd zilverpatrijs, roodgeschouderd wit, blauwpatrijs en bruinpatrijs. Deze kleurslagen worden nooit gezien en het heeft dus weinig zin hierop, wat betreft de fokkerij dieper op in te gaan. Het houdt echter wel in, dat er voor ondernemende fokkers en zij, die iets "nieuws" willen brengen nog volop "werk aan de winkel" is. Nog wel eens vinden we in de kooien patrijs goudfitter, zilverpatrijs zilverfitter en minder blauwpatrijs goudfitter. Deze van origine Duitse kleurslagen, die tot voor enige jaren voorbehouden waren aan de Leghornkrielen van het Duitse type zijn thans toegevoegd aan de dieren van het Nederlandse type. Dit was destijds een terechte beslissing van de Standaard-commissie, omdat de verschillen tussen dieren van het Nederlandse en van het Duitse standaardtype zo minimaal waren dat deze nauwelijks opvielen. Wat betreft het fokken van deze kleurslagen doen zich niet zoveel moeilijkheden voor omdat de standaard-eisen voor deze kleurslagen de bezwaren in de fokkerij grotendeels ontwijken, waardoor weinig of geen gebruik gemaakt wordt van hanen- en hennenfoktomen.

OVERIGE KLEURSLAGEN.

Op de andere kleurslagen, die we zelden of nooit zien, zullen we niet diep ingaan. Een enkele keer zien we een buffkleurig dier, bij welke kleurslag het de kunst is om een egaal gekleurd dier te fokken, zonder dus tweekleurig of gevlekt te zijn. Bovendien dient de goudgele kleur ook te vinden te zijn in het onderdons, dus tot op de huid.

Sinds enkele jaren zien we ook wel eens een zwartbont dier. Deze zeer zeldzame kleurslag dient nog niet blootgesteld te worden aan veel kritiek, want men kan ineens er niet alles van verwachten. De verdeling van het bont is anders dan bij zwart bonte kleurslagen. Normaliter overheerst het zwart, doch bij de Leghornkrielen is dat anders en viert het wit de boven-toon.

Een van de laatste nieuwe kleurslagen is de columbia, die we helaas nog zeer sporadisch tegenkomen. Deze dieren zijn voorzien van de overbekende columbia-tekening. De haantjes zien we het liefst met een ongetekend zadelbehang, doch wanneer er tekening in voorkomt dient een keurmeester daar niets van te zeggen, want enige tekening op deze plaats is toegestaan.

Verder hebben we nog de kleurslagen gestreept, buff columbia en porselein. Ook rood is een kleurslag, die volgens de standaard wel erkend is, doch evenals de andere nimmer worden gezien. Bij Leghornkrielen kan men niet spreken van een betrouwelijk ras. Het zijn en blijven vliegers, doch het zijn dan uiteraard wel zeer levendige diertjes. Broedsheid komt bij dit ras niet veel voor en worden ze broeds, dan zijn de hennen meestentijds niet betrouwbaar als broedhen. Wat de eierproductie der Leghornkrielen betreft mag men zeggen dat deze gunstig is. De eieren, welke wit van kleur zijn, zijn van voldoende grootte, terwijl ook het aantal zeer bevredigend is.

Alleen hierom al zijn de Leghornkrielen voor de liefhebber zeer aan te bevelen.